Heritynniemen osayleiskaava

VASTINERAPORTTI KAAVALUONNOKSESTA SAATUUN PALAUTTEESEEN

Valkeakosken kaupunki

Sisällys

Herityniemen osayleiskaava ... 3
1 Lausunnot ... 3
1.1 Pirkanmaan ELY-keskus lausunto, 20.12.2024 ... 3
1.2 Pirkanmaan liitto, 2.12.2024 ... 17
1.3 Fingrid, 2.12.2024 ... 21
1.4 Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön palvelualue, terveydensuojelu, 4.12.2024 ... 23
1.5 Pirkanmaan maakuntamuseo, 5.12.2024 ... 25
1.6 Pirkanmaan pelastuslaitos, 5.11.2024 ... 29
1.7 Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse, 5.12.2024 ... 29
1.8 Valkeakosken kaupunki, Maankäyttöpalvelut/ympäristönsuojelu ja ilmastoasiantuntija, 17.12.2024 ... 30
2 Mielipiteet ... 32
2.1 Valkeakoski-Seura ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Valkeakosken yhdistys ry, 4.12.2024 ... 32
2.2 Ulvajanniemi Yhdistys ry, 3.12.2024 ... 35
2.3 Yksityishenkilöt (6 allek.), 2.1.2025 ... 36
2.4 Yksityinen maanomistaja, 5.1.2025 ... 37
2.5 Yksityinen maanomistaja, 5.1.2025 ... 45
2.6 Herityniemen tiekunnan ja vesiosuuskunnan osakkaat, 5.1.2025 ... 52
2.7 Yksityinen maanomistaja, 15.12.2024 ... 56

Herityniemen osayleiskaava

Kaavaluonnos oli nähtävillä 31.10.-5.12.2024. Luonnoksesta saatiin 8 viranomaisten lausuntoa ja 7 mielipidettä.

1 Lausunnot

1.1 Pirkanmaan ELY-keskus lausunto, 20.12.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
Suhde ylempitasoisiin kaavoihin ja valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 32 §). Maakuntakaavassa alue on osoitettu maaseutualue- ja kasvutaajamien kehittämisvyöhyke -merkinnällä. Maaseutualueita koskee seuraava suunnittelumääräys: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä”. Kasvutaajamien kehittämisvyöhykettä koskee seuraava kehittämissuositus: ”Alueen maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajama-	

alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistavaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin, palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.” ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan todennut, että kasvutaajamien merkinnällä osoitetaan vyöhyke, jonka maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisiä potentiaalisia taajama-alueiden, joihin kohdistuu hajarakentamispainetta. Kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeet ovat siis ensisijaisesti tarkoitettu turvaamaan asuin- ja työpaikka-alueiden osoittamista tulevaisuudessa, jos olemassa oleva taajamarakenne ei vastaa enää asumisen- tai työpaikka-alueiden tarpeeseen. ELY-keskus on osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa todennut, että jatkosuunnittelussa olisi hyvä tunnistaa nykyisen yleiskaava- ja asemakaavavarannon mahdollistama asumisen määrä suhteessa sen tarpeeseen, sillä nyt lausunnolla olevan suunnitelman tavoitteena on taajama-alueen laajentaminen. Alueidenkäyttöä ohjaavat myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon ja niiden toteutumista edistää maakuntien suunnittelussa, muussa	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

alueidenkäytön suunnittelussa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Kaavaselostuksessa on asianmukaisesti tuotu esille valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä niiden suhde maankäytönsuunnitteluun. Kaavaselostuksessa on tunnistettu, että suunnittelualueelle kohdistuvia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ovat ”toimivat yhdyskunnan ja kestävä liikkuminen”, ”terveellinen ja turvallinen elinympäristö” sekä ”elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö”. Edellä mainittujen tavoitteiden tarkoituksena on edistää eheää yhdyskuntarakennetta, tukea kevyenliikenteen ja julkisen liikenteen saavutettavuutta, varautua ilmaston muutoksen tuomiin ääri-ilmiöihin sekä vaalia valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamista. Valkeakoskelle on hyväksytty Pohjoissuunnan osayleiskaava (hyv. 2022), jossa yhdyskuntarakenne laajenee kaupungin pohjoisosiin. Tämän kaavan tavoitteeksi on annettu muun muassa ”uusien asuinalueiden osoittaminen kaupungin pääkasvusuunnalta” ja ”yhdyskuntarakenteen hallittu tiivistäminen”. Lisäksi kaavassa on osoitettu niin kutsuttuja reservialueita, joiden ”maankäytön ratkaisuissa on otettava huomioon kaupungin mahdolliset laajentumistarpeet”. Valkeakoskelle on laadittu myös strateginen maankäytön kehityskuva (2018), jossa Heritynniemi sijaitsee ”Taajamarakenteen laajenemisen varoalueella”, jolla halutaan	

turvata 2040 vuoden jälkeisiä yhdyskuntarakenteen kehittämisen edellytyksiä. ELY-keskus haluaa luonnosvaiheessa nostaa esille sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden että Pirkanmaan maakuntakaavan huomioimisen osana tämän osayleiskaavan ratkaisuja. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhtenä tärkeänä tavoitteena on luoda edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen sekä edistää kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. ELY-keskus näkee, että kaupungin kaavavaranto ja sen osoittamat laajenemismahdollisuudet yhdyskuntarakenteelle ovat ristiriidassa Valkeakoskelle ennakoituun väestöennusteeseen. ELY-keskus näkee, että uuden asuinalueen sijoittaminen irti olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta huomioiden alueelle annettu väestöennuste, kaavavaranto, laajentumistavoitteet, ilmastovaikutukset ja ympäristövaikutukset eivät edistä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Lisäksi peilaten väestöennusteeseen ELY-keskus pitää riskinä sitä, että kaava ei toteudu suunnitellusti. ELY-keskus näkee myös, että maakuntakaavan ei voida katsoa olleen MRL 32 § mukaisesti ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaava. ELY-keskus nostaa esille myös, että maakuntakaavan yleismääräys taajamien rakentamattomien ranta-alueiden varaamisesta yleiseen virkistykseen tulisi huomioida vakituisen asumisen sijoittelussa.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

Kulttuuriympäristö Ulvajanniemen asuinalue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (Valkeakosken tehtaat ja yhdyskunta). Yleiskaavassa alueella esitetään määräystä: "Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen”. ELY-keskus näkee, että kaavamääräys on yleispiirteinen, sillä se toistaa maakuntakaavassa RKY-alueita koskevan suunnittelumääräyksen. Määräystä tulisi tarkentaa siirryttäessä maakuntakaavasta tarkempaan kaavatasoon.	*Herityniemen osayleiskaavassa käytetään lähtökohtaisesti samoja kaavamääräyksiä kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassakin. Kyseistä rky-kaavamääräystä on käytetty myös rantojen osayleiskaavassa. Ulvajanniemen RKY-alueelle ei osoiteta yleiskaavassa uutta tai olennaisesti muuttavaa maankäyttöä, yleiskaavan tarkoitus Ulvajanniemen osalta on käytännössä säilyttävä, ei uuden rakentamisen mahdollistaminen. Alueella on jo voimassa asemakaava, joka ohjaa rakentamista. RKY-arvot on tunnistettu kaavan selvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa.*

Luontoarvot Kaava-alueelle on laadittu luontoselvitys (FCG 2024), jossa on selvitetty alueella esiintyvää kasvillisuutta ja luontotyyppejä sekä arvokasta lajistoa (mm. liito-orava, lepakot, pesimälinnusto). ELY-keskus pitää tehtyä selvitystä asiantuntevana. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luontoselvityksessä on kuitenkin puutteita. Alueen kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventointiin käytetty aika (2 maastopäivää) suhteessa alueen laajuuteen (255 ha) vaikuttaa riittämättömältä alueen luontoarvojen selvittämiseksi riittävällä tarkkuudella. Alueen merkitystä jalopuumetsiköiden kannalta ei ole tunnistettu, mikä näkyy puutteena alueiden arvoluokituksessa, erityisesti kaava-alueen itäosassa. Alueen linnustollisen arvon kuvaus on jokseenkin ristiriidassa aikaisempien luontoselvitysten kanssa. Selvityksen taustatiedoissa ei ole huomioitu alueelle tehtyjä aikaisempia luontoselvityksiä (5 kpl mainittu). Alueelta on myös havaintoja rauhoitetuista lehtoneidonvaipasta ja valkolehdokista (Järventausta 2018: Valkeakosken arvokkaat luontokohteet), mitä ei ole huomioitu aluetta koskevissa taustaselvityksissä.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa koko Heritynniemen itäosa on osoitettu luo-alueena, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä.*
Tiukasti suojellut lajit EU:n luontodirektiivi liite IV Alueelle sijoittuu useita aikaisemmin tunnistettuja liito-oravan elinpiirejä (Ahola & Alanko 2003 ja 2017, Nuottajärvi 2006). Luontoselvityksessä (FCG 2024) on rajattu vain yksi liito-oravan ydinreviiri kaava-alueen länsiosaan. Viimeaikaisen oikeuskäytännön tulkinnan mukaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat	*Kaavaehdotuksessa kaava-alueelle ei osoiteta muuttuvaa maankäyttöä. Valtaosa kaava-alueesta on rajattu luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1) ja osoitettu joko V-, SL- tai MY-alueeksi, joilla tulee turvata luonnon monimuotoisuus. Lisäksi*

suojeltuja, mikäli liito-oravaa on aikaisemmin tavattu alueelta pesivänä, ja mikäli on riittävän todennäköistä, että laji voi palata alueelle (EUT C/477/19, KHO 2451/2023). Alueelle sijoittuu useita aikaisemmissa liito-oravaselvityksissä tunnistettuja liito-oravan ydinreviirejä, sekä aikaisempia papanahavaintoja vuosilta 2001-2017. Myös vanhat havainnot lajista tulee huomioida alueidenkäyttövarauksissa, mikäli alueet ovat säilyneet liito-oravalle soveltuvana. Tarkempi liito-oravaselvitys, jossa määritellään alueelta liito-oravalle soveltuvat metsiköt, joissa on lajille soveltuvia pesäpaikkoja (kolopuut, risupesät, pöntöt), tulee tehdä viimeistään asemakaavavaiheessa. Luontoselvityksen perusteella alueella ei esiinny viitasammakoille tai sudenkorennoille erityisesti soveltuvia alueita, sillä rannat ovat karuja ja kivikkoisia. Luontoselvityksessä on tehty lepakkoselvitys, jonka perusteella kaava-alueelle on rajattu lepakoiden kannalta arvokkaita ruokailualueita. Lepakoiden kannalta arvokkaat alueet ovat kaavaluonnoksen perusteella säilymässä.	*vuoden 2024 luontoselvityksessä rajatut liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat on rajattu s-1 -aluerajauksella (ALUEEN OSA, JOLLA ON LUONNONSUOJELULLISTA ARVOA. Merkinnällä osoitetaan luontodirektiivin liitteen IV(a) tarkoittaman eliölajin lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei saa luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla hävittää tai heikentää.*
Arvokkaat luontokohteet Luontoselvityksessä kaava-alueen länsiosan on tunnistettu olevan luontoarvoiltaan monimuotoinen ja merkittävä kokonaisuus. Länsiosaan on rajattu luontoselvityksessä useita arvokkaita luontotyyppejä, liito-oravan ydinreviiri sekä lepakoiden ruokailualueita. Kaava-alueen itäosaa on luonnehdittu pääosin talousmetsävaltaiseksi alueeksi, jossa esiintyy pääosin	

talouskäytössä olevaa tuoretta kangasta. Luontoselvityksessä tunnistetut luontoarvokohteet on esitetty kuvassa 1. Arvoluokituksesta puuttuvat kokonaan luokan 1 kohteet, joita esiintyy alueella useita (luonnonsuojelulain rajatut luontotyypit, liito-oravan ydinreviiri), mikä nostaa myös näihin alueisiin kytkeytyneiden kohteiden arvoa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan osa luontoselvityksen arvoluokan 3 kohteista (kuva 1) on luokiteltavissa luokkiin 1-2 (huomioituna liito-oravan ydinreviiri, lepakoiden ruokailualueet, luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet, Mäkelä & Salo 2023). Kaava-alueen länsiosa on osoitettu kokonaisuudessa kaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaana luo-kokonaisuutena. Kaavan itäosaan on osoitettu yksittäisiä luo-kohteita (luhtaa ja lehtoa kohteet 1-3 & 6-7, korpilaikut kohteet 4-5; kuva 1). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavan luontoselvityksessä ei ole tunnistettu kaava-alueen itäosan luontoarvoja kaikilta osin. ELY-keskuksen tekemien maastoinventointien perusteella kaava-alueen itäosa on monin paikoin arvokasta lehtoa tai lehtomaista kangasta. Itäosan lehdot on tunnistettu alueelle aikaisemmin tehdyssä luontoselvityksessä (Nuottajärvi 2006.) Alueella esiintyy runsaasti metsälehmusta (kuva 3), ja kaava-alueen itäosassa on useita luonnonsuojelulain (9/2023) 64§:n suojelluksi luontotyypiksi (jalopuumetsikkö) rajattavia metsäkuvioita (kuva 2). Itäosan luontotyypeiksi rajattavat alueet ovat tuoreita lehtoja ja lehtomaisia kangasmetsiä, joihin on alkanut	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa koko Heritynniemen itäosa on osoitettu luo-alueena ja jalopuumetsiköt SL-alueina, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä.*

kehittyä luonnontilaisen metsän piirteitä. Puusto on tilajakaumaltaan vaihtelevaa, siinä esiintyy järeitä edellisten puusukupolvien puita ja kerroksellisuutta. Lahopuuta esiintyy tavanomaisia talousmetsiä enemmän ja alueella on käynnistymässä lahopuujatkumo. Puusto on pääosin kuusivaltaista, mutta sekapuuna kasvaa yleisesti haapaa, koivua, raitaa ja metsälehmusta. Luontotyypeiksi rajattavilta alueilta (noin 10,5 hehtaaria) mitattiin 329 runkomaista rinnankorkeusläpimitaltaan yli 7 senttimetristä metsälehmusta, joista järeimmät ovat rinnankorkeusläpimitaltaan yli 30 senttimetrisiä. Rungollisten lehmusten lisäksi luontotyyppirajausten alueella kasvaa riukumaista ja pensasmaista lehmusta ja lehmuksen taimia, mikä kertoo jalopuujatkumosta. Viimeisimmässä metsäluonnon monimuotoisuuden Zonation-analyysissa (SYKE 2024, kuva 2) myös alueen itäpuolelta nousee esiin monimuotoisuudeltaan arvokkaita metsäalueita. Vuonna 2024 tuotetussa analyysissä on huomioitu metsätalouden vaikutus (vrt. metsäluonnon monimuotoisuusanalyysi 2018 vs. 2024). Zonation-analyysissä erottuvat metsäkuviot mukailevat pääosin ELY-keskuksen inventointien perusteella rajaamia luontotyyppiesiintymien rajauksia (kuva 2; liite 1).	
Luonnonsuojelulain luontotyypit ELY-keskus toimittaa ohessa inventointiensa perusteella laatimansa luonnokset Heritynniemen luontotyyppien rajauksista (liite 1). Kaavan aluerajauksia tulee tarkistaa ELY-keskuksen toimittamien	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta*

luontotyyppirajausten (liite 1) perusteella. Lähtökohtaisesti jalopuumetsiköiksi luokiteltavat kuviot tulee jättää maankäytön muutosten ulkopuolelle sekä turvata niiden ominaispiirteiden säilyminen riittävällä merkinnällä. Suositeltavaa on jättää rajauksiin riittävä suojaetäisyys reunavaikutuksen minimoimiseksi. ELY-keskus toteaa lisäksi aloittavansa luontotyyppien rajauspäätösmenettelyyn liittyvän maanomistajakuulemisen lähiaikoina.	*asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa jalopuumetsiköt on osoitettu SL-alueina.*
Luontoarvojen huomiointi ELY-keskus haluaa tuoda esille, että Heritynniemen alue on luonnon monimuotoisuuden säilymisen näkökulmasta yhtenäinen monimuotoinen alue, jolla on merkittävää arvoa maakunnallisesti. Koko Heritynniemen alueella esiintyy metsälehmusta poikkeuksellisen laajasti ja yhtenäisesti, mikä tekee siitä erityisen alueen luonnonsuojelulain mukaisten jalopuumetsiköiden, tarkemmin lehmusmetsiköiden, säilymisen ja turvaamisen näkökulmasta. Maastoinventoinneissa vuonna 2023 koko Heritynniemen alueelta mitattiin 1171 runkomaista metsälehmusta. Kaikkia metsälehmuksia ei mitattu, vaan mittauksilla pyrittiin osoittamaan metsälehmuksen merkittävimmät keskittymät. Metsälehmusten todellinen määrä on siis mitattuja puita suurempi. Metsälehmuksen esiintyminen on osoitettu kuvassa 3. Alueen kaavoittaminen pirstoo nykytilassaan yhtenäisen alueen, mikä heikentää alueelle jäävien luontoalueiden laatua mm.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

reunavaikutuksien ja ihmistoiminnasta aiheutuvan häiriön (mm. maaston kuluminen, hajakuormitus, melu) lisääntymisenä. Mikäli alueen kaavoitusta halutaan alueen maakunnallisesi merkittävistä luontoarvoista huolimatta edistää, tulee kaavoituksessa huomioida tässä lausunnossa esille tuomat seikat (erityisesti luonnonsuojelulain luontotyypit (kuva 2, liite 1), liito-orava). Kaavan mahdollistaman maankäytön aiheuttama luontoarvojen heikentyminen olisi asianmukaista kompensoida esimerkiksi suojelemalla menetettävää luontoarvoa muulta, tai tuottamalla luontoarvoja ennallistamalla heikentyneitä elinympäristöjä esimerkiksi kaava-alueen sisällä tai lähialueella.	
Vesilain mukainen luvantarve Alueelle suunnitellaan vesistörakentamista, joten sen osalta tulee ennen rakentamista selvittää vesilain mukainen luvantarve Pirkanmaan ELY-keskukselta.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*
Alin suositeltava rakentamiskorkeus Alimmalla suositeltavalla rakentamiskorkeudella tarkoitetaan korkeustasoa, jonka alapuolelle ei tulisi sijoittaa kastuessa vaurioituvia rakenteita. Mallasvedellä alin suositeltava rakentamiskorkeus saadaan lisäämällä korkeuteen N2000 +85,80 m paikkakohtainen aaltoiluvara. Aaltoiluvara riippuu mm. rannan muodosta ja tuulen pyyhkäisymatkasta, joka vaihtelee kaavan	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa tarkemmin Valkeakosken rakennusjärjestys.*

alueella huomattavasti. Mikäli alueelle sijoitetaan kriittisiä toimintoja, riskikohteita tai vaikeasti evakuoitavia rakennuksia, on syytä harkita näiden sijoittamista vielä edellä mainittua korkeammalle tai näiden suojaamista muilla tavoin. Aaltoiluvaran arviointiin voi käyttää esimerkiksi Tulviin varautuminen rakentamisessa -opasta (2014). Heritynniemen alueella aaltoiluvara vaihtelee huomattavasti, joten yhtä lukemaa koko alueelle ei voida antaa aaltoiluvaran osalta.	
Vesihuolto Heritynniemen osayleiskaavan aloitusvaiheen lausunnossa ELY-keskus on maininnut, että Heritynniemeä ympäröivä Mallasvesi on yhdyskunnan vedenottovesistö, joten ELY-keskus on pitänyt tärkeänä, että Valkeakosken kaupunki huomioi yhdessä vesihuoltolaitoksen kanssa alueen toteutumisen mahdolliset vaikutukset vedenottoon niin alueen rakentamisen kuin tulevien käyttövuosien ajalta sekä tarvittaessa ryhtyy toimiin riskien poistamiseksi tai hallitsemiseksi. Luonnosvaiheen aineistossa on hulevesiselvitys, jossa on esitetty kaavan toteutuksessa hulevesien hallinnan toimenpiteitä. Selvityksessä ei ole erikseen mainittu Mallasvettä vedenottovesistönä, joten epäselväksi jää, voidaanko esitetyillä toimenpiteillä hallita hulevesitilanteen muutoksesta aiheutuvat riskit Tyrynlahden pintavedenottamon raakaveden laadun kannalta. Tässä kohteessa on erityistä merkitystä niin alueen rakentamisen kuin käytönkin aikaisella hulevesien vaikutuksella,	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavamääräykset sekä Valkeakosken rakennusjärjestys.*

koska suunnittelualuetta ympäröi kaikilta osiltaan yhdyskunnan päävedenottamon vedenottovesistö ja vedenottopiste sijaitsee hyvin lähellä tätä aluetta. Alueen arvioitu uusien asukkaiden määrä on noin 1 000. ELY-keskus toteaa, että kaavan taustaselvityksiin ei kuulunut ajantasaista vesihuollon esi- tai yleissuunnitelmaa, joka kuitenkin parantaisi mahdollisuuksia saavuttaa myös kaavataloudellisesti kokonaisedullisin toteutus. Tällainen suunnitelma tulisi laatia samaan aikaan osayleiskaavatarkastelujen yhteydessä, jotta vesihuoltolaitos voi ennakoida tarvittavan verkostokapasiteetin tarvetta laajemmalta alueelta. Lähimmät alueet, joille Heritynniemen osayleiskaavan alueella asutusta on tarkoitus sijoittaa, sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä nykyisistä vedenjakelu- ja viemäriverkostoista, joiden mitoituksessa ei ole varauduttu lisääntyvään asukasmäärään. Pitkä etäisyys heikentää lisäksi alueen vesihuollon toteutuksen taloudellista kannattavuutta, koska joudutaan rakentamaan verkostoja ilman liittyjiä. Tämä tulee aiheuttamaan tarpeen määritellä kyseiselle alueelle korotetut vesihuollon liittymismaksut, jotta kustannusten oikea kohdentaminen toteutuu (VHL 19 §).	
Pilaantuneet maa-ainekset ELY-keskus viittaa pilaantuneiden maa-ainesten osalta osallistumis- ja arviointisuunnitelmastaan antamaan lausuntoon. Erityisesti uimarannan ja venesataman osalta alueen sedimenttien haitta-	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta eikä uutta uimarantaa ja venesatamaa.*

ainepitoisuus tulee selvittää. ELY-keskus näkee, että sedimenttien pitoisuutta on hyvä selvittää muuallakin kaava-alueella, mikäli sinne ollaan suunnittelemassa laiturirakenteita tai uimapaikkoja. Kaava-aineistossa ei ole esitetty tutkimustietoa haitta-ainepitoisuuksista ja ELY-keskus näkee, että tutkimukset tulisi toteuttaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta mahdollinen pilaantuneisuus voidaan ottaa alueen suunnittelussa huomioon.	*Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*
Liikenne Osayleiskaava-alue on rajattu siten, että alueelle johtavat kulkuyhteydet jäävät kaava-alueen ulkopuolelle. Myöskään kaavaan liittyvässä liikenneselvityksessä ei ole esitetty tavoiteltavaa ajoneuvoliikenteen yhteyttä / yhteyksiä. Maantiehen 310 liittyvä ”Uusi pääkatu” sijoittuu siten kaava-alueen ulkopuolelle eikä vahvistu osayleiskaavalla. ”Uusi pääkatu” näyttäisi liittyvän maantiehen 310 nykyisessä nelihaaraliittymässä, jonka toimivuus ja turvallisuus sekä mahdollinen parantamisratkaisu tulee selvittää osayleiskaavaprosessin yhteydessä maankäytön kehittymisen aiheuttaman lisääntyvän liikennemäärän vuoksi. Myös kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien kehittämistarpeet on syytä selvittää. Liikenneverkon mukaan lukien maanteiden parantamistarpeiden suunnittelu ja rakentaminen on Valkeakosken kaupungin vastuulla. Pirkanmaan ELY-keskus ottaa kantaa tarkemmin liikennejärjestelyihin edellä mainittuihin selvitysten valmistuttua.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Myös uuden pääkadun rakentamisesta on luovuttu ja kaavassa osoitetaan olemassa olevat tieyhteydet.*

Ilmaston muutos Kaavan tueksi on laadittu ilmastovaikutusten arviointi. ELY-keskus näkee, että ilmastovaikutusten hillitsemisessä keskeistä on kehitettävien alueiden valinta niin, että ne voidaan liittää osaksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja muodostaa helposti saavutettavaa palveluverkostoa.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

1.2 Pirkanmaan liitto, 2.12.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
Herityniemen osayleiskaavan suunnittelua ohjaa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Siinä suunnittelualue on Herityniemen tyviosaa lukuun ottamatta osoitettu maaseutualueeksi. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Maakuntakaavan mukaisesti alueelle voidaan osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä. Suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavan kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeellä, jolla on osoitettu maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisiä potentiaalisia taajama-alueiden, väyläverkoston ja muun yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia ja joihin kohdistuu hajarakentamispainetta. Maakuntakaavan kehittämissuosituksen mukaan alueet tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Merkintä ei	

rajoita maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien maaseudun elinkeinojen kehittämistä ja näihin liittyvää rakentamista. Asuin- ja työpaikkarakentaminen tulee ensisijaisesti ohjata oleville taajama-alueille ja kyliin.	
Nyt esitetyn kaavaluonnoksen mahdollistama maankäyttöratkaisu muuttaisi Heritynniemen itäosan luonteen metsäisestä alueesta tiiviiksi taajama-alueeksi. Tuhannelle asukkaalle suunniteltu asuinalue tulisi sijaitsemaan erillisenä kokonaisuutena irrallaan nykyisestä taajamarakenteesta. Heritynniemen ja Ulvajanniemen väliin jäisi noin kilometrin pituudelta luonto- ja virkistysalueiden muodostamaa kokonaisuutta, mikä hankaloittaa esimerkiksi alueen liittämistä tehokkaan joukkoliikenteen piiriin. Pirkanmaan liitto katsoo, että tuhannen asukkaan taajaman muodostaminen autovyöhykkeelle irralleen Valkeakosken keskustaajamasta ei ole tarkoituksenmukainen, kestävää yhdyskuntarakennetta muodostava kehityssuunta ja katsoo esitetyn kaavaluonnoksen hajauttavan yhdyskuntarakennetta. Huomioiden maakuntakaavassa ja Valkeakosken kaupungin strategisessa kehityskuvassa valitut yhdyskuntarakenteen kehityssuunnat Pirkanmaan liitto pitää keskeisenä jatkotoimenpiteenä vakituisen asumisen määrään liittyvien tavoitteiden kriittistä uudelleenarviointia ja korostaa, että alueen mitoituksen tulee olla uskottava ja realistinen suhteessa Valkeakoskelle ennakoituun väestöennusteeseen sekä jo käytettävissä olevaan kaavavarantoon.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

Uusien alueiden käyttöönotossa tulee tukeutua kestävää yhdyskuntarakennetta muodostaviin, valittuihin strategisiin painopisteisiin. Väestöennusteeseen peilaten Pirkanmaan liitto pitää merkittävänä riskinä, että alue toteutuisi vain osittain, jolloin kaavatyölle asetettuja tavoitteita ei saavutettaisi, mutta taloudelliset ja ympäristöarvoihin kohdistuvat haittapuolet realisoituisivat. Pirkanmaan liitto katsoo, että alueelle esitetyn vakituisen asumisen sijoittelun lähtökohtana taajamaksi muutettavalla alueella tulee pitää maakuntakaavan yleismääräystä rakentamattomien rantojen varaamisesta yleiseen virkistykseen. Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*
Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota luontoarvoiltaan merkittävään alueen keskiosaan kohdistuviin vaikutuksiin ja esittää huolensa merkittävän uuden asuinalueen toteuttamisen mukanaan tuomasta virkistyskäyttöpaineesta, joka kohdistuisi suojelualueille ja luontoarvoiltaan merkittäville metsäalueille sekä alueella elävään herkkään lajistoon. Pirkanmaan liitto suosittelee hyödyntämään kaavaratkaisun muodostamisen tukena Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan yhteydessä laadittuja luontoselvityksiä, jotka ovat pyydettäessä saatavilla Pirkanmaan liitosta.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*
Pirkanmaan liitto katsoo, että kaavahankkeen aiheuttamiin ilmastovaikutuksiin voidaan valitun alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa vaikuttaa vain rajallisesti. Ilmastovaikutusten rajaamisen	

kannalta keskeistä on valita kehitettävät asumisen painopistealueet siten, että ne voidaan liittää kestävällä tavalla osaksi olevaa yhdyskuntarakennetta ja muodostaa kestävillä liikennemuodoilla saavutettavaa, eheää palveluverkkoa. Alueiden kehittämisessä tulee tavoitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen muodostamia sekoittuneita alueita. Ilmastollisten vaikutusten ohella Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä vaikutusten arvioinnin osa-alueena tarkastella Herityniemen rakentumisesta ja sen aiheuttamasta yhdyskuntarakenteen hajautumisesta aiheutuvia vaikutuksia Valkeakosken nykyisen keskustaajamaan yhdyskuntarakenteen toimivuuteen. Teknisenä tarkistuksena Pirkanmaan liitto esittää maakuntakaavan kuvauksen täydentämistä Mallasvedelle osoitetun veneväylän osalta. Kaavaselostukseen maakuntakaavaotteen (kuva 2, s. 14) yhteyteen on tarpeellista lisätä ote myös Valkeakosken arvokkaiden rakennettujen ympäristöjen kartasta, joka maakuntakaavassa karttateknisistä syistä on osoitettu maakuntakaavaan kuuluvassa erillisessä vinjettikartassa. Vinjettikartta sisältää maakuntakaavan pääkartassa RK merkinnällä osoitetulla alueella sijaitsevat arvokkaat rakennetut ympäristöt, ks. lausunnon liitteenä oleva karttaote.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.* *Kaavaselostuksen maakuntakaavan kuvausta on täydennetty Mallasvedelle osoitetun veneväylän osalta ja lisätty arvokkaiden rakennettujen ympäristöjen vinjettikartta. Maakuntakaavan kuvaukseen on lisätty myös tiedot vaihemaakuntakaavoista.*
Pirkanmaan liitto esittää huolensa hajautuvasta yhdyskuntarakenteesta ja sen vaikutuksista Valkeakosken keskustaajaman kehittämiseen. Pirkanmaan liitto katsoo, että esitetyssä muodossaan yleiskaavaluonnos ei vastaa alueelle maakuntakaavassa asetettuja tavoitteita. Liitto rohkaiseekin Valkeakosken kaupunkia tarkastelemaan kaupungin	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

kasvusuuntia toisiinsa vaikuttavana kokonaisuutena ilmastokestävältä pohjalta.	

1.3 Fingrid, 2.12.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
Alueelle sijoittuu Fingridin 400 kV voimajohto Kangasala-Hyvinkää. Kiitämme, että voimajohto on otettu huomioon osayleiskaavan yleisissä määräyksissä. Muutoinkin Fingridin edellistä lausuntoa (1.9.2023) on referoitu kaavaselostuksessa informatiivisesti.	
<u>Uimarannan sijoittaminen voimajohtoalueelle</u> Osayleiskaavan luonnoksessa voimajohtoalueen viereen ja mahdollisesti voimajohtoalueelle on osoitettu venevalkama ja kohdemerkinnällä uimaranta. Erityisesti uimaranta vaikuttaa olevan voimajohtoalueella. Voimajohtoalueelle voidaan Fingridin luvalla sijoittaa uimapaikka ilman muita rakenteita tai toimintoja, mutta uimaranta ei sovellu voimajohtoalueelle. Virkistystoimintojen suunnittelussa on otettava huomioon myös alueen käyttötavat. Fingrid ei hyväksy toimintaa, joka kokoaa ihmisiä oleskelemaan voimajohtoalueella. Voimajohtoalueelle ei	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Samalla on luovuttu myös uimarannasta ja venevalkamasta. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*

myöskään sovellu esimerkiksi pukukopit, urheilu-, peli- tai leikkikentät eivätkä monet liikuntatoimintojen vaatimat rakenteet.	
<u>Venevalkaman sijoittuminen voimajohtoalueelle</u> Venevalkaman suhdetta voimajohtoon avataan kaavaselostuksessa sivulla 63. Kaavaselostuksen mukaan alue sijoittuu osittain 400 kV voimajohdon alle, mutta lähtökohtaisesti satama ja sitä palvelevat toiminnot on mahdollista sijoittaa voimajohdon suoja-alueen ulkopuolelle. Kaavaselostuksessa viitataan neuvottelumahdollisuuteen, jos varastointia tai muita toimintoja halutaan sijoittaa voimajohdon suoja-alueelle. Fingridin näkemyksen mukaan kuitenkin kaikenlainen varastointi, mukaan lukien veneiden säilytys on johtoalueella kielletty. Lisäksi laiturin kaikki rakenteet pitää sijoittaa johtoalueen ulkopuolelle. Voimajohdon alla on veneiden ja purjeveneiden mastojen korkeutta rajoitettu.	
<u>Risteämälausunnon pyytäminen Fingridiltä</u> Venesataman ja uimarannan suunnitelmista on pyydettävä hyvissä ajoin Fingridistä risteämälausunto. Tässä tapauksessa on hyvä harkita, että onko mahdollista tehdä risteämälausuntopyyntö osayleiskaavan laadinnan aikaan, jotta voidaan varmistaa suunnitelmien turvallisuus ja toteutuskelpoisuus. Asuinalueiden ympäröidessä uimarantaa ja muita toimintoja tarkemman suunnittelun vaiheessa ei ole välttämättä liikkumavaraa suurille muutoksille. Voimajohdon vikatilanteessa	

esiintyvät vaarajännitteet voivat rajoittaa osaltaan rakenteiden sijoitusta. Myös niistä saadaan tietoa risteämälausunnon kautta. Fingrid kannattaa voimajohtoalueiden hyötykäyttöä, mutta yksityiskohtaiset toimenpiteet ja rakenteet voimajohtoalueella tulee selvittää risteämälausunnon kautta. Verkkosivulla on tietoa voimajohtoalueiden hyödyntämismahdollisuuksista www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden-hyodyntaminen/.	

1.4 Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön palvelualue, terveydensuojelu, 4.12.2024

Lausunnon tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Satamantoimintojen aiheuttamat riskit vedenlaadulle ja asumiselle Suunnittelualueelle karttaan on merkitty uimaranta ja satama vierekkäin. Terveydensuojelu haluaa nostaa arvioitavaksi riskejä, joita sataman toiminnoista voi aiheutua uimaveden laadulle. Laivojen onnettomuustilanteissa tai mahdollisissa säiliöiden rikkoutumistilanteissa veteen voi päästä polttoainetta tai öljyä. Laivojen mahdolliset septitankit voivat rikkoutuessaan aiheuttaa pistemäisen jätevesipäästön satamassa, mikä voi olla riski uimaveden laadulle, kun uimaranta sijaitsee aivan vieressä.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Samalla on luovuttu myös uimarannasta ja venevalkamasta. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*

Sataman toiminnoissa tulee huolehtia mahdollisten septitankkien asianmukaisista tyhjennyspaikoista. Alueelle mahdollisesti tuleva polttoaineiden tankkausasema sekä veneen huolto- ja korjaustöille varatut alueet tulee suunnitella niin, ettei niistä aiheudu haittaa uimarantatoiminnoille tai alueen asumiselle.	
<u>Toimintojen yhteensovittaminen</u> Kaavasuunnittelumateriaaleihin on kirjattu: tarkemmassa suunnittelussa tulee yhteensovittaa satamatoiminnot, kelluva asuminen ja uimaranta niin että ne eivät aiheuta toisilleen haittaa vaan muodostavat toisiaan tukevan toiminnallisen kokonaisuuden. Terveydensuojelu haluaa nostaa esiin kysymyksen suunnittelun osalta, että kuinka tämä konkreettisesti huomioidaan?	
<u>Vesihuollon suhde kaava-alueeseen</u> Kaavan suunnittelualue ei sijaitse vesihuollon toiminta-alueella. Alue tulee täyttämään vesihuoltolain mukaiset kriteerit järjestää vesihuolto alueella. Vesihuoltolaitos tekee kunnalle esityksen toiminta-alueista tai kunta tekee itse esityksen toiminta-alueesta, jolloin vesihuoltolaitosta on kuultava. Toiminta-alueesta on pyydettävä lausunto alueelliselta ELY-keskukselta sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja terveydensuojeluviranomaiselta.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavamääräykset sekä Valkeakosken rakennusjärjestys.*

Tyrynlahden vedenottaman suhde kaava-alueeseen Terveydensuojelu pitää hyvänä, että kaavan suunnittelualue rajautuu Tyrynlahden pintavedenottamoa läheisimmiltä alueilta viher- ja/tai virkistysalueeksi eikä sinne ole suunnitteilla asuinrakentamista tai satamatoimintoja. Vedenottamo on kaupungin vedentuotannon ja vedenjakelun kannalta tärkeä ja kriittinen kohde.	
Päiväkodin sijainti Terveydensuojelu pitää hyvänä, että päiväkoti sijoittuu alueelle suunnitelmien mukaan ja sen suunniteltu sijainti on hyvä.	

1.5 Pirkanmaan maakuntamuseo, 5.12.2024

Lausunnon tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Arkeologinen inventointi, arkeologisen kulttuuriperinnön huomioiminen Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevan kantansa: arkeologinen inventointi (1999) on vanhentunut, mikä edellyttää tarkkuusinventointia kaava-alueella. Inventointi tulisi suorittaa vähintään muuttuvan maankäytön alueilla.	

Alueella sijaitsee kiinteä muinaisjäännös (Heritynniemen kaksi pronssikautista hautaröykkiötä), joka on merkitty kaavakarttaan asianmukaisesti. Hautaröykkiöiden läheisyydessä voi olla esimerkiksi niihin liittyviä asuinpaikkoja tai muita muinaisjäännöksiä. Kaavassa muinaisjäännösalueen läheisyyteen esitetään voimakasta rakentamista. Museoviraston ohjeen mukaan rakentamisessa tai muussa maankäytössä tulisi ottaa huomioon myös muinaisjäännöksiä ympäröivien alueiden maisemalliset arvot ja välttää maiseman olennaista muuttamista.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä muinaisjäännösalueen läheisyyteen enää kaavaehdotuksessa osoiteta muuttuvaa maankäyttöä.*
<u>Rakennusinventoinnin tarve</u> Maakuntamuseo toteaa – kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta – että hankkeen yhteydessä on asianmukaisesti tunnistettu rakennusinventoinnin tarve.	
<u>Ulvajanniemen asuinaluetta koskeva kaavamääräys</u> Ulvajanniemen asuinalueen *valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö* (RKY) on merkitty kaavakartalle ja sitä koskee maakuntakaavassa alueelle osoitettua suunnittelumääräystä vastaava kaavamääräys: "*Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.*"	*Heritynniemen osayleiskaavassa käytetään lähtökohtaisesti samoja kaavamääräyksiä kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassakin. Kyseistä rky-kaavamääräystä on käytetty myös rantojen osayleiskaavassa. Ulvajanniemen RKY-alueelle ei osoiteta yleiskaavassa uutta tai olennaisesti muuttavaa maankäyttöä, yleiskaavan tarkoitus Ulvajanniemen osalta on käytännössä säilyttävä, ei*

Maakuntamuseo esittää, että määräystä tarkennettaisiin kaavan rakennetun ympäristön selvityksestä saaduilla lisätiedoilla. Vähintäänkin kaavamääräyksessä tulisi viitata Rakennetun ympäristön selvitys Herityniemen osayleiskaavaa varten - Herityniemi ja Ulvajanniemi -raporttiin (2023).	*uuden rakentamisen mahdollistaminen. Alueella on jo voimassa asemakaava, joka ohjaa rakentamista. RKY-arvot on tunnistettu kaavan selvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa.*
<u>Hakapirttiä koskeva kaavamerkintä ja -määräys</u> Hakapirtti on merkitty yleiskaavaan kohdemerkinnällä 'Kulttuurihistoriallisesti paikallisesti merkittävä rakennus tai kohde': "*Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan. Rakennuksissa suoritettavien laajennus-, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/kulttuurihistoriallisesti/maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Samalla tulee huolehtia kulttuurihistoriallisten arvojen, kuten pihapiirin inventoinnissa arvokkaiksi todettujen rakennusten säilyttämisestä. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen arvoa*." Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että merkintä ja määräys ovat asianmukaisia. Kaavaselostuksen mukaan määräyksellä ei suojella sillä merkittyjä kohteita. Maakuntamuseo katsoo, että määrittely, jonka mukaan merkinnällä ei olisi suojelevaa vaikutusta, on harhaanjohtava. Yksilöity	

yleiskaavan kohdemerkintä tuo selkeästi suojelevan tavoitteen Hakapirtille sillä tarkkuus- ja vaikutustasolla, joka yleiskaavassa on mahdollinen. Maakuntamuseo toteaa, että Hakapirtin kokonaisuudella on erityistä kulttuurihistorialista arvoa ja se on syytä varustaa yleiskaavassa suojelumerkinnällä, kuten kaavaluonnoksessa on toimittukin.	*Kaavaselostuksesta on poistettu kyseinen kohta. Yleiskaavamerkinnällä on selkeästi suojeleva tavoite Hakapirtin osalta.*
<u>Maisemaa ja kulttuuriympäristöä koskeva yleismääräys</u> Kaavassa on maisemaa ja kulttuuriympäristöä koskeva yleismääräys. Määräys vaikuttaa koskevan ensi sijassa Heritynniemen uudisrakentamista, ja sen määräys asuinrakennusten sijoittamisesta rakennuspaikan kadunpuoleiseen osaan on ristiriidassa Ulvajanniemen Haapatien länsipuolisten tonttien rakentamistavan kanssa. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää, että määräys kohdistettaisiin selkeästi ohjaamaan Heritynniemen uudisrakentamista.	*Kaavaehdotukseen yleismääräyksiä on tarkistettu Valkeakosken rantojen osayleiskaavan kanssa yhteen sopiviksi. Yleismääräyksillä ohjataan vain yleiskaavassa osoitettujen ranta-alueiden rakentamista. Ulvajanniemi on osoitettu alueeksi, jolla on asemakaava, joka ohjaa rakentamista.*
<u>Alueen kaavatilanteen päivittäminen</u> Ulvajanniemen ja Heritynniemen kaavoitustilanteen kohentumisen voisi tuoda esiin myös kaavan kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.	
<u>Muut</u> Maakuntamuseo ilmaisee valmiutensa osallistua mahdollisiin kaava-alueen kulttuuriympäristöä koskeviin työneuvotteluihin.	

1.6 Pirkanmaan pelastuslaitos, 5.11.2024

Lausunnon tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Suunnittelualueen lähistöllä ei ole sellaisia toimintoja, jotka aiheuttaisivat vaaraa kaavoitettavalla alueella. Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintavalmius on riittävä suhteessa kaavoitettavan toimintoihin riskeihin. Pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa osayleiskaavan luonnoksesta.	*Merkitään tiedoksi.*

1.7 Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse, 5.12.2024

Lausunto	Kaavoittajan vastine
Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse osallistuu maankäyttöhankkeiden suunnitteluun tai antaa niistä lausuntoja vain, jos hankkeet sijaitsevat Nyssen (Tampereen kaupunki) toimivalta-alueella, eli Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden tai Ylöjärven alueella tai hankkeella olisi selva vaikutus Nyssen toimivalta-alueelle. Valkeakosken Herityniemen osayleiskaavaluonnosta Nysse ei kommentoi.	*Merkitään tiedoksi.*

1.8 Valkeakosken kaupunki, Maankäyttöpalvelut/ympäristönsuojelu ja ilmastoasiantuntija, 17.12.2024

Lausunnon tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
<u>Herityniemen kärkiosan inventoitujen luontokohteiden jättäminen muuttuvan maankäytön ulkopuolelle</u> Kaavatyössä teetetyn luontoselvityksen perusteella merkittävimmät luontokohteet sijaitsevat suunnittelualueen niemen tyviosassa. Niemen kärkiosan inventoidut kohteet ovat myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ja ne suositellaan jätettäväksi muuttuvan maankäytön ulkopuolelle. Suunnittelussa tulee huomioida kohteiden kytkeytyneisyys, ehkäistä niiden pirstaloituminen sekä turvata kohteiden ekologinen toimivuus myös muuttuvassa maankäytössä.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa koko Herityniemen itäosa on osoitettu luo-alueena, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä.*
<u>Kaavamerkinnän AP-1 tarkentaminen</u> Rantaan kohdistuvan yleiskaavamerkinnän AP-1 kaavamääräyksessä tulisi huomioida ja turvata rantaan jätettävä kasvillisuus ja puusto selkeämmin.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavamääräykset sekä Valkeakosken rakennusjärjestys.*

<u>Yhdyskuntarakenteen hajautumisen ilmastovaikutukset</u> Valkeakosken kaupunki kuuluu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden Hinku-verkostoon ja on asettanut kaupungin aluetta koskevan kunnianhimoisen ilmastotavoitteen. Ympäristönsuojelu ja ilmastoasiantuntija pohtivat, miten suunnitelma Herityniemen kärkiosan kaavoittamisesta asumiseen toteuttaa järkevää kaupunkirakennetta, kestäviä liikennemahdollisuuksia ja hinku-tavoitteita koskevia kirjauksia kaupunkistrategiassa. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja varautumisen näkökulmasta osayleiskaavasuunnitelma herättää joitakin kriittisiä huomioita erityisesti yhdyskuntarakenteen hajautumiseen liittyen. Toteutuessaan kaava aiheuttaa haasteita kestävien liikkumistapojen kuten kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen hyödyntämiselle. Kaavasuunnitelman toteuttaminen myös kasvattaisi merkittävästi yhdyskuntatekniikan rakentamisen kustannuksia, resurssien tarvetta ja päästöjä.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*
<u>Hiilinielujen pienenemisen ilmastovaikutukset</u> Yksi vaikuttavimmista toimista maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseksi on rajoittaa metsäpeitteisten alueiden muuttumista muuhun käyttöön. Heritynniemen ilmastovaikutusten selvityksen mukaan nykytilanteessa alueen hiilinielut (prosessit, jossa hiiltä varastoituu, esim. kasvava metsä) ovat koko suunnittelualueella noin 117 tCO2ekv/vuosi. Kaavan	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaratkaisu tukee alueen puuston säilymistä.*

toteuttamisen jälkeen hiilinielut olisivat noin 71 tCO2ekv/vuosi. Alueen rakentuessa poistuvaa hiilivarastoa (metsään ja maaperään varastoitunut hiili) ei ole ilmastovaikutusten selvityksessä huomioitu, vaikka sen vaikutus on merkittävä alueen hiilitasetta tarkasteltaessa.	

2 Mielipiteet

2.1 Valkeakoski-Seura ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Valkeakosken yhdistys ry, 4.12.2024

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
<u>Heritynniemen kehittäminen suojelu- ja ulkoilualueena</u> Valkeakoski-Seura ja Suomen luonnonsuojeluliiton Valkeakosken yhdistys katsovat, että Heritynniemen luonto-, virkistys- ja maisema-arvot ovat niin suuret, ettei aluetta saa pilata esitetyn kaltaisella rakentamisella. Monipuolisena luontokohteena, jossa on varsin kattava polkuverkosto, niemestä on muodostunut tärkeä suojelu- ja ulkoilualue, jollaisena sitä pitäisi edelleen kehittää. Valkeakosken kaupunki on viime vuosina kaavoittanut runsaasti asuntoalueita kaupungin pohjoisosiin, joista on hyvät tieyhteydet esimerkiksi Tampereelle ja Hämeenlinnaan. Mielestämme tämä on ollut onnistunut kaavoituksellinen ratkaisu ja sitä tulisi jatkaa.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa aluetta kehitetään virkistysalueena, alueen luontoarvot huomioiden.*

<u>Luontoselvitykset puutteet</u> Kaava-alueen luontoselvityksessä, joka painottuu alueen länsiosaan, on useita epätarkkuuksia ja suoranaisia virheitä: - Heritynniemessä ei kasva pähkinäpensasta. - **Metsälehmusten määrä on arvioitu/laskettu alakanttiin**. SLL:n Valkeakosken yhdistys inventoi niemen itäosan metsälehmukset marraskuussa 2024: inventoinnissa laskettiin ja merkittiin noin 395 runkomaista lehmusta yhteensä kuudella alueella. Kaikilla alueilla kasvoi runkomaisia metsälehmuksia selvästi enemmän kuin 20 hehtaarilla, mikä on luonnonsuojelulain kriteeri, että alue voidaan tulkita jalopuumetsiköksi SLL:n Valkeakosken yhdistys onkin tehnyt Pirkanmaan ELY-keskukselle esityksen luontotyyppien rajauksesta. - **Luontoselvityksen linnusto-osuus** on sekava ja epäselvä. Taulukoissa ei ole merkintää useiden lajien parimääristä ja jää epäselväksi, onko kaikki lajit tavattu vuonna 2023 Heritynniemessä. Esimerkiksi erittäin uhanalainen hömötiainen on taulukoissa 5 ja 6 (ilman parimäärää), mutta sitä ei ole Huomionarvoiset lintulajit -kuvassa (s. 26). - **Inventointiin käytetty aika** (kasvillisuus ja luontotyypit, 2 pv; linnustoselvitys 3 pv) on riittämätön näin laajan alueen (n.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä. Valtaosa kaava-alueesta on rajattu luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1) ja osoitettu joko V-, SL- tai MY-alueeksi, joilla tulee turvata luonnon monimuotoisuus.*

255 ha) selvittämiseen. On todennäköistä, että huolellisemmalla inventoinnilla alueelta löytyy lisää merkittäviä luontoarvoja, esimerkiksi uhanalaisia sammalia ja lintuja.	
<u>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokkaat alueet</u> Niemen länsiosan pohjoisrannan kaksi niemeä (luontokohteet 2 ja 3) on merkitty kaavaluonnoksessa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokkaiksi alueiksi (luo). Luontoselvityksessä nämä luo-alueet mainitaan tuoreeksi keskiravinteiseksi lehdoksi eli uhanalaiseksi, vaarantuneeksi luontotyypiksi. Heritynniemen itäkärkeä ei kuitenkaan ole rajattu luo-alueeksi, vaikka alue on yhtä lailla tuoretta keskiravinteista lehtoa ja uhanalaista, vaarantunutta luontotyyppiä kuin läheisen pohjoisrannan niemet. Itäkärjessä kasvaa myös noin 35 runkomaista metsälehmusta. Alueen luontoarvoja korostavat puuston järeys ja korkea ikä, sekä lahopuun suuri määrä. Niemen kärjen maapuilta löytyi marraskuussa 2024 pihka-, punahäive-, ruoste- ja rusokääpä, jotka ovat vanhan metsän indikaattorilajeja. Sieltä tavattiin myös uhanalainen, vaarantunut töyhtötiainen (2 yks. 12.11.) ja erittäin uhanalainen hömötiainen (3 yks. 16.11.).	

Kaavaluonnoksessa niemen kärkeen on sijoitettu useita omarantaisia ja muita tontteja, mikä on ristiriidassa alueen luontoarvojen, mutta myös virkistys- ja maisema-arvojen kanssa.	
<u>Lehmusmetsiköiden ennallistaminen</u> Niemen itäosan metsälehmusesiintymät sijaitsevat pääosin nuorissa ja tiheissä, kuusivaltaisissa metsissä. Lehmusmetsiköiden ennallistamistarve, lähinnä kuusen vähentäminen, olisi tärkeä ja kiireellinen toimenpide, johon velvoittaa jo hiljattain EU:ssa hyväksytty ennallistamisasetus.	*Kaavaehdotuksessa jalopuumetsiköt on osoitettu SL-alueina ELY-keskuksen rajausten mukaan.*

2.2 Ulvajanniemi Yhdistys ry, 3.12.2024

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Vastustamme suunnitelmaa ja vetoamme päättäjiin luontoarvojen puolesta. Kaavaluonnoksessa esitetty asuinalue Heritynniemeen on räikeästi ylimitoitettu. Suunnitelman toteutuminen tuhoaisi alueen luonto- ja muinaismuistoarvoja peruuttamattomasti. Heritynniemi on merkittävä ulkoilu- ja luontoalue Ulvajanniemen ja alueen lähiympäristön asukkaille. Vaikka niemen tyveen on suunnitteilla virkistysalue, tulee niemen kärki, ja erityisesti sen kauniit rantoja myötäilevät polut ja rantakaistaleet, säilyttää ja kunnostaa	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Kaavaehdotuksessa aluetta kehitetään virkistysalueena, alueen luontoarvot huomioiden.*

ulkoilukäyttöön ja lähimatkailukohteeksi. Jos alueelle rakennetaan, on kävelyreittien kuljettava rantoja myötäillen yhtenäisesti. Kevyenliikenteen väylät on rakennettava luontoa kunnioittaen siten, että niiden ympärille jätetään mahdollisimman paljon metsää. Alueen kehittäminen luontokohteeksi tekisi hyvää Valkeakosken imagolle; keskustan läheisyydessä sijaitseva luontoretkikohde kertoisi paljon kaupungin päättäjien arvoista ja arvojen mukaisesta päätöksenteosta.	

2.3 Yksityishenkilöt (6 allek.), 2.1.2025

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Mielipide koskee kaavaluonnoksessa olevaa kävelyn ja pyöräilyn pääreittiä Rantatieltä Heritynniementielle.	
Ehdotamme, että kävely- ja pyöräilyreitti siirretään kulkemaan hyödyntäen jo nykyisin käytössä olevaa ulkoilureittiä. Tällöin reitti menisi Rantatieltä Havanninrannan ohi kohti vanhan Havannin talon paikkaa ja jatkuen kuntopolkua/pururataa seuraten kohti Heritynniementietä. Tämä reitti on nykyisin käytössä ja täten on luontevaa olettaa, että jatkossakin ihmiset kuitenkin oikaisisivat sekä käyttäisivät tätä lyhyempää reittiä kulkiessaan Heritynniemeen ja takaisin. Luonnoksessa olevan kävely- ja pyörätien sijoittaminen siten, että se noudattaa jo	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Samalla myös uuden kävely- ja pyörätien rakentamisesta on luovuttu. Kaavaehdotuksessa on osoitettu ulkoilureittimerkinnällä olemassa olevia polkuja.*

olemassa olevaa infraa, siirtää lisääntyvän kevyen liikenteen kauemmaksi Rantatien taloista ja takaa täten rauhallisemman asuinympäristön, kun liikenne ei kulje molemmin puolin Rantatien tontteja.	*Uusia ulkoilureittimerkintöjä on lähinnä niemen itäosassa.*

2.4 Yksityinen maanomistaja, 5.1.2025

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Luontoselvitykset Maanomistajat kritisoivat luontoselvitysten ajankohtaa (kesäkuu) liito-oravahavaintojen tutkimisen osalta. Aiemman lepakkoselvityksen (2020) mukaan lepakkoja on todettu Herityniemen kärjessä sekä voimalinjan eteläpuolisella alueella (mielipiteeseen on kuvakaappaus lepakkoselvityksestä). Aiemman selvityksen mukaan alueiden maankäytössä tulisi noudattaa varovaisuutta. Lintuselvitys on epätarkka: eri lajien elinpiirejä ei ole eritelty. Esimerkkinä joutsenet pesivät joka vuosi Herityniemessä ja käyttävät kaavaillun uimarannan sekä sataman aluetta pesintään ja ruuan hankintaan. Alueella on todettu ja nähty myös valkoselkätikkaa, mutta sen pesintäaluetta tai vaikutuksia ei ole millään tavalla selvitetty.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä. Valtaosa kaava-alueesta on rajattu luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1) ja osoitettu joko V-, SL- tai MY-alueeksi, joilla tulee turvata luonnon monimuotoisuus.*

Hulevesiselvitys on pintapuolinen: esimerkiksi purkuojien vaikutusta alueella pesiviin lintuihin ei ole selvitetty. Osayleiskaavaluonnoksessa ei ole huomioitu aiempia luontoselvityksiä tai kaupungin omia havaintoja.	
Selvityksissä ja kaavaluonnoksessa ei ole otettu kantaa rakentamisen aikaisiin luontoon kohdistuviin vaikutuksiin eikä huomioitu uusien reittien vaikutusta alueen luontoon. Suunniteltujen yleiskaavan tielinjojen ja asuinkäyttöön osoitettujen alueiden alle jää uhanalaisia ja koko maassa rauhoitettuja sekä EU:n luontodirektiivin suojelemia lajeja, mm. lahokaviosammale. Hulevesiselvityksien vaikutus luontoon on pintapuolinen ja osayleiskaavan selvityksien tulisikin olla paljon tarkempia, jotta niissä huomioitaisiin luontoon kohdistuvat vaikutukset ja rasitukset. Esimerkkinä purkuojien vaikutusta alueella pesiviin lajeihin, kuten joutseniin, ei ole selvitetty, saati ja ruoppauksien vaikutusta vesistöön ja kalakantaan. Yleiskaavan vaikutusalueen luonto tulee maanomistajan näkemyksen mukaan kartoittaa perusteellisemmin ja vaikutukset arvioida tarkemmin.	*Valtaosa kaava-alueesta on rajattu luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1) ja osoitettu joko V-, SL- tai MY-alueeksi, joilla tulee turvata luonnon monimuotoisuus.*
Venesatama ja venepaikat.	

Nykyiset olemassa olevat venepaikat, laiturit ja veden syvyyden ja pohjan laatu on jätetty selvittämättä. Satamalle kaavailtu alue on matala ja kivikkoinen paikka. Myös kaavaillun uimapaikan sijainti (sataman vieressä) on todella matala ja se on erittäin lähellä voimalinjoja, luoden tarpeettoman riskin käyttäjille. Lisäksi sataman välittömässä läheisyydessä on hautaröykkiöitä, alue tulisi säilyttää. Maanomistaja epäilee vahvasti venevalkaman ja uimarannan sijoitusta vierekkäin sekä niiden sijoittelu on lisäksi täysin ristiriidassa osayleiskaavan esitettyjen maankäytön perusteiden kanssa. Maanomistaja vaatii molempien siirtoa soveltuvampaan paikkaan, venereittien varrelle, tarkemmin Heikarin kärjen länsipuolelle syvien vesireittien alueelle.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Samalla on luovuttu myös uimarannasta ja venevalkamasta. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*
Laskelmat ja suunnitelmat Konsultin hiilinielulaskelmassa maanomistajan mielestä virheitä. Ei ole otettu huomioon hiilinielun pienentymistä koko alueella. Kustannuslaskelmat eivät ottaneet huomioon vaihtoehtoisia skenaarioita, esimerkiksi asukasmäärä voi jäädä huomattavastikin tavoitellusta 1000, sataman yms. kustannuksien kasvujen vaikutuksia ei ole arvioitu. Lisäksi tulisi ottaa huomioon rakentamisaikataulusuunnitelmien tarkkuus ja rakentamisen vaiheistaminen. Materiaaleissa ja kaavaluonnoksen arvioinneissa verotulo on joissain ilmoitettu miljardeina ja osassa miljoonina. Laskelmissa ei ole myöskään huomioitu kaupungin sisäisien muuttajien	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Yleiskaava tukee alueen säilymistä puustoisena.*

vaikutuksia arvioihin. Laskelmat ovat alueen kustannus- ja ympäristövaikutukset huomioiden erittäin pinnalliset ja tulisi tarkemmin laskea.	
Kiinteistö: Heikari (niemenkärki pohjoispuolella) 908-410-1-107: Rantakiinteistö on yksityisessä omistuksessa, johon kulkee kaupungin maiden kautta tieoikeus ja siitä on maksettu kiinteistöveroa pitkältä ajalta. Rantakiinteistön tarkoitus on siis ollut omistajalle rantarakentamiseen soveltuva rakentaminen, mitä kaavan VL-alueen osoitus ei peilaa. Kiinteistön omistaja ymmärtää Valkeakosken kaupungin suuren intressin alueen VL-osoittamiseen, olihan Valkeakosken kaupungin virkamiehien toimesta aikaisemmat rakennushankkeiden valmistelut viety oletettuina luonnonsuojelurikoksina ELY-keskukselle sekä poliisille. Nämä oikeudellisten prosessit hidastivat hankkeita ja vain muutaman viikkoa myöhemmin kaupunki päätti Herityniemen rakennuskiellosta 11.5.2020 pysäyttäen täysin maanomistajan hankkeet. Ilmeisen vapauttavan päätöksen lisäksi on ilmeistä että hankkeiden valmisteluista on aiheutunut kuluja ja että maanomistaja haluaa käyttää kiinteistöä rakentamiseen. Osayleiskaavassa VL-alueiden keskeisenä osana on luontoarvojen säilyttäminen sekä kaavassa on kommentoitu niemenkärkien osoittamista kaikille asukkaille soveltuvina lähivirkistysalueina, vaikka koko Herityniemen kärki itsessään on osoitettu AP-alueeksi. Kiinteistön alueella ei ole todettu selvityksissä luontoarvoja, tästä huolimatta on rantakiinteistö osayleiskaavassa osoitettu VL-alueeksi, ollen ainoa	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Ehdotusvaiheessa osayleiskaava päätettiin laatia osittain AKL 44 § mukaisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun toteutumiseksi, kaavan laatimisen yhteydessä laadittiin rantarakentamisselvitys, jonka mitoitusperusteet ovat samat kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassa. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja.* *Heikarinniemen itäosa on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) ja länsiosa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristö arvoja (MY). MY-alueen perusteena on alueella havaitut luontoarvot.*

kiinteistö mikä on osoitettu VL-alueeksi ilman erityisiä luontoarvoja. Myös viereisen kiinteistön luontoarvoja ei voi pitää perusteluina toiselle kiinteistölle, koska se voitaisiin yksistään osoittaa VL-alueeksi. Kaavassa on lisäksi jo osoitettu arvokkaita luontoalueita AP2-alueeksi, joten senkään puolesta rantakiinteistön VL-alueeksi osoittamista ei voi pitää perusteltuna. Maanomistaja vaatii sekä yhtäläistä kohtelua sekä että ranta-asumisen mahdollistavien rakennustapojen monimuotoisuuden lisäämistä Heritynniemessä. Suunnittelualueen lähtökohtina on määritelty erityisenä vetovoimatekijänä veden läheisyyden ja järvinäköaloja hyödyntäminen ja siksi rantakiinteistö tulisikin osoittaa omistajan mielestä ensisijaisesti AKR tai toissijaisesti AP-2 alueeksi, mikä lisäisi yleiskaavan periaatteiden mukaisesti alueen vetovoimaisuutta, asujien monimuotoisuutta sekä mahdollistaisi ranta-asumisen myös AKR tai AP-2 asukkaille. Kiinteistöstä 908-410-1-107 on sovittu 10.12 ja 17.12.2024 keskusteltavan myöhemmin sekä maankäyttösopimus tullaan tekemään ennen kaavan hyväksymistä, missä sovitaan rantakiinteistön ja siihen aiemmin kohdistettujen toimien kompensointi yksityiskohtaisesti. Kaavatyön edetessä kaupunki on Palautekeskusteluissa sopinut tutkivansa yhdessä kaavakonsultin kanssa Heikarinkärjen osalta eri vaihtoehtoja, näissä tulisi luonnollisesti ottaa huomioon mm. maanomistajan esittämät vaihtoehdot missä alue osoitetaan yleiskaavassa AKR, tai toissijaisesti AP-2 alueeksi. Mikäli alue kaavassa osoitetaan VL-alueeksi, on maanomistaja viimesijaisena vaihtoehtona vaihtaa alue kaupungin kanssa toiseen maa-	

alueeseen/rakennusoikeuteen tai kauppaan. Palautekeskusteluissa sovittiin, että palataan yhteiseen neuvottelupöytään, kun yleiskaavaehdotus on valmisteltu, kuitenkin ennen sen viemistä kaupunginhallituksen käsittelyyn.	
Kiinteistöt lähellä voimalinjoja: 908-410-1-68, 908-410-1-111, 908-410-1-110 Kiinteistöjen rajat yleiskaavassa on kohtuuttoman vanhoja, rajat ovat osittain väärin sekä yksi kiinteistö puuttuu yleisluonnoksesta. Muutkin yksityiskohdat kiinteistöistä ovat väärin, mm. lunastetut vesijätöt ja havainnekuvassa on yksi vain yksi laituri ja sekin väärässä paikassa, kun kiinteistöillä on jo olemassa kaksi laituria eri paikoissa. Fingridin lausunto voimalinjoille määrittelee 25 m turva-alueen, nykyisellään kaavasuunnitelmassa on määritelty 100 m rakennuskieltoalue, ja turva-alueen laajennoksen perustelut, johtopäätökset haitoista eivät ole yhteneviä kaavaluonnoksen, selvitysten ja Fingridin antaman lausunnon kanssa. Kaavaluonnoksessa tai sen vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu rakennuskieltoalueen laajennuksen vaikutusta nykyisille asukkaille, saati maanomistajien kiinteistöille, lähtökohtaisesti rakennuskieltoalueen laajennus nykyisestä on kohtuuton yksityiselle maanomistajalle ja rajoittaa maankäyttöä merkittävästi.	*Kiinteistöjen rajoja on muutettu kaavan laatimisen aikana. Kaavaehdotukseen on päivitetty syyskuussa 2023 tehdyt kiinteistöjaon muutokset.* *Kaavaehdotuksessa voimalinjan kohdalla oleva kiinteistö on osoitettu kokonaan AP-alueeksi. Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa sähköturvallisuuden kanssa eikä toiminta saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää voimajohdon haltijalta erillinen risteämälausunto.*

	Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle osoiteta muuttuvaa maankäyttöä. Samalla on luovuttu myös uuden uimarannan esittämisestä alueelle.
Suunnitellulta uimarannalta kiinteistöille (esim. rantasaunaan) suora näkyvyys ja nykyinen alueen purkuoja kiertää kiinteistöt linjan puolelta laskien uimarannan lähelle, näidenkin faktojen vuoksi uimaranta tulisi uudelleen sijoittaa parempaan paikkaan.	
Purkuojan muutos hulevesisuunnitelman mukaan toiseen suuntaan on kohtuuton rasitus kiinteistöille ja maaomistajat pitävät hulevesisuunnitelmaa lähtökohtaisesti huonona ja siinä ei ole otettu huomioon myöskään mainittuja luontoarvoja. Purkuojat eivät ole kiinteistönomistajien ammattitaitoon, nykyisten purkuojien tai luonnonmuotojen näkökulmasta oikeilla paikoilla hulevesisuunnitelmissa.	*Koska alueelle ei ole tulossa uutta merkittävää rakentamista, ei alueen ojia ja hulevesireittejä ole tarpeen muuttaa eikä alueelle rakenneta uusia tieyhteyksiä.*
Tonteille on myös sijoitettu ne pieniksi paloiksi lohkova tie, kääntöpaikka sekä kevyenliikenteen väylä ja nämä tulee siirtää tonteilta paremmin soveltuvaan paikkaan, esimerkiksi linjan suoja-alueelle.	
Yhtyneiden, nykyään UPM, yrityksen alustaessa saarialueiden ja niiden mökkien myymistä, joutui se teettämään kullekin venepaikat ja parkkialueen sekä näille rasitteen. Rajankäynnissä ja neuvotteluissa sovittiin asuinrakennusten, kiinteistöjen, omistajien kanssa, että tien tai muunlainen rakentaminen ei tule nykyisen tien ja venerannan sijaintia lähemmäksi voimalinjaa. Valkeakosken kaupungin edustajat olivat näissä keskusteluissa aikanaan mukana ja vahvistivat sovitun. Maanomistajat katsovat, että tämä sopimusvelvoite on edelleen voimassa ja maa-alueen	*Kaavaehdotuksessa merkittävimmät tiet on osoitettu nykytilanteen mukaisesti yhdystiemerkinnällä eikä alueelle ole tulossa muuttuvaa maankäyttöä. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*

nykyinen omistaja on sitä velvollinen noudattamaan. Vaikutusarvioinneissa eikä kaavaluonnoksessa ole otettu sopimusta huomioon ja se tuleekin tarkastella sekä arvioida. Selvyyden vuoksi mainittakoon, että maanomistaja on valmis keskustelemaan erillisistä ehdoista sopimusvelvoitteesta luopumiseksi ja sopimaan nykyisen maanomistajan, Valkeakosken kaupungin, kanssa ehdoista esimerkiksi maankäyttösopimuksessa. Kuten kaupungin kanssa Palautekeskusteluissa keskusteltiin asemakaavavaiheessa kaavaratkaisun tarkentuvan, kun rakennuspaikoille määritellään tarkemmat rajat sekä rakennusalat, joiden sisään uusi rakentaminen tulee osoittaa. Kiinteistön omistajan toiveena saman rakennustiheyden säilyttäminen kuin muillakin AK-1 alueella, myös voimalinjan läheisyydessä nykyiselle voimalinjojenvaroalueelle saakka, ja omakotitalojen ja rantasaunojen rakennuspaikkojen osoittaminen rantaan ja sekä tonttimaata kauemmaksi rannasta. Toiveena on rakennuspaikkojen sijoittelu päättyvän tien päähän, ei ohikulkevaa liikennettä, eli kaavaluonnoksessa olevien teiden, pyöräteiden ja kääntöpaikan tulisi myös uudelleen sijoitella. Uusi sijoittelu voisi olla linjan suoja-alueelle, esimerkiksi tarvittaessa lähempänä linjan aluetta tiealue voisi olla pysäköintikiellolla varustettuna. Palautekeskusteluissa sovittiin, että neuvotellaan mahdollisia tarpeellisia sopimuksia jo yleiskaavavaiheessa sekä mahdollinen maankäyttösopimus tullaan tekemään ennen kaavan hyväksymistä, sillä joka tapauksessa kaupungin periaatteena on maankäyttösopimus asemakaavavaiheessa ja	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Ehdotusvaiheessa osayleiskaava päätettiin laatia osittain AKL 44 § mukaisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun toteutumiseksi, kaavan laatimisen yhteydessä laadittiin rantarakentamisselvitys, jonka mitoitusperusteet ovat samat kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassa. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavan määräykset sekä rakennusjärjestys.*

500 kerrosneliötä maksutta tonttikohtaisesti. Asemakaavavaiheessa kaavaratkaisu tarkentuu, kun rakennuspaikoille määritellään tarkemmat rajat sekä rakennusalat, joiden sisään uusi rakentaminen tulee osoittaa.	
Maanomistajien ehdotus Palautetaan Lepakkoselvityksen alue Virkistysalueeksi, pidetään nykyinen tielinja. Nykyiset voimalinjan varoalueet ja muutetaan Heikarin itäpuoli asuinalueeksi riittävillä viheralueilla ja länsipuoli satamaksi sekä uimarannaksi. Näillä suojataan paremmin arvokkaat luontokohteet, mahdollistetaan luontokappaleiden siirtyminen eri alueiden välillä sekä taataan satama-alueen järkevämpi kustannustaso että laajennetaan ranta-asumisen monimuotoisuutta.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta.*

2.5 Yksityinen maanomistaja, 5.1.2025

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
OAS Osallistumis- ja arviontisuunnitelman 30.9.2024 mukaan kaava-alueen maanomistajat ja asukkaat ovat keskeisinä osallisina kaavoitusprosessissa. Saman suunnitelman mukaan keskeisiä osallisia	*OAS:ssa oli virheellisesti mainittu, että keskeisiä osallisia tiedotetaan erikseen. Tiedottamisen suhteen alueidenkäyttölain (ent. MRL) vaateet ovat kuitenkin*

tiedotetaan erikseen. Näin ei ole tapahtunut, allekirjoittanut on saanut sattumalta muuta kautta tiedon vasta luonnosvaiheen yleisötilaisuudesta 4.11.2024 klo 17. Mielipidettä OAS:sta ei ole voinut lausua lainkaan edellä mainitun takia ja osa maanomistajista ja muista osallisista on saanut etua, sillä heitä on tiedotettu asiassa ja he ovat päässeet vaikuttamaan kaavoitusprosessiin aikaisemmin.	*tiedottamisen osalta täyttyneet. Ehdotusvaiheessa tiedotetaan MRA 19 § mukaisesti erikseen maanomistajia, joiden osalta kaava tulee ohjaamaan suoraan rakentamista.*
Heritynniementien sijainnin muuttaminen Nykyisen tielinjan mahdollinen tuominen etelämmäksi aiheuttaa sen siirtymisen entistä enemmän keskiosan savipatjan päälle. Jos näin toimitaan, tulee tie perustaa savipatjan läpi niin ette suurentunut saven tärinä vaikutus aiheuta olemassa olevalle rakennuskannalle nykyistä enempää tärinästä johtuvia ongelmia. Lisäksi tielinjan siirto tarkoittaa sen siirtymistä 2023 FCG selvityksen mukaan erittäin uhanalaista (EN) lahokaviosammalta (Buxbaumia viridis) alueelle. Se on koko maassa rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteen II laji (Suomen Natura-laji) tämä tarkoittaa ko. luontokohteen osittaista tuhoutumista. Ympäristölle olisi parempi ja taloudellisesti olisi halvempaa pitää tielinja nykyisellään. Vaarana on myös vahinkojen syntyminen nykyiselle niemen eteläpuolelle rakennetulle rakennuskannalle.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta eikä uusia tielinjauksia.*
Rakentaminen suojellulle alueille	

Osayleiskaavan luontoselvityksessä FCG 13.5.2024 Luokan 3 kohteet suositellaan jätettäväksi muuttuvan maankäytön ulkopuolelle. Osayleiskaavassa on kuitenkin osoitettu huomattavan tiivistä rakentamista kyseisille arvokkaille luontokohteille ja alueille joissa lepakkoa on havaittu.	*Kyseisille alueille ei kaavaehdotuksessa osoiteta muuttuvaa maankäyttöä ja ne on osoitettu joko virkistys- tai luonnonsuojelualueina ja luo-aluerajauksella.*
Alueen tiet ja uudet yhteydet Osayleiskaavan kartoissa on nykyisen Herityniementie 138, kiinteistö 908-410-1-105 asuinrakennuskohteen viereen piirretty uusia kulku yhteyksiä. Katsomme, että mahdollisten uusien katujen pitää olla päätyviä katuja läpiajohaitan minimoimiseksi. Ei ohikulkevaa liikennettä, eli kaavaluonnoksessa olevien teiden, pyöräteiden ja kääntöpaikka tulisi myös uudelleen sijoitella. Myöskään kapealle niemelle ei ole mahdollista tehdä pääreitin Herityniementien lisäksi uusia avauksia kevyenliikenteen yhteyksiä varten aiheuttamatta suurta haittaa luonnolle ja nykyisille asukkaille.	*Uudesta rakentamisesta ja uusista kaduista on luovuttu ehdotusvaiheessa.*
Herityniementie 138 Kuten kaupungin kanssa 10.12 ja 17.12.2024 keskusteltiin asemakaavavaiheessa kaavaratkaisun tarkentuvan, kun rakennuspaikoille määritellään tarkemmat rajat sekä rakennusalat, joiden sisään uusi rakentaminen tulee osoittaa. Kiinteistön omistajan toiveena saman rakennustiheyden säilyttäminen kuin muillakin, ja toiveena on ainakin kahden uuden omakotitalon ja kaikkien omakotitalojen rantasaunojen rakennuspaikojen sijoittaminen rantaan ja sekä mahdollisesti nykyisen	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Ehdotusvaiheessa osayleiskaava päätettiin laatia osittain AKL 44 § mukaisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun*

omakotitalon pohjoispuolelle lisärakennusoikeutta samassa tehokkuudessa kuin alueella muutenkin on suunniteltu osayleiskaavassa. Kuten kaupungin kanssa käydyissä keskusteluissa 10.12 ja 17.12.2024 sovittiin, neuvotellaan mahdollisia tarpeellisia sopimuksia jo yleiskaavavaiheessa, sekä mahdollinen maankäyttösopimus tullaan tekemään ennen kaavan hyväksymistä, sillä joka tapauksessa kaupungin periaatteena on maankäyttösopimus asemakaavavaiheessa ja 500 kerrosneliötä maksutta tonttikohtaisesti. Eikä maanomistajan toiveeseen kiinteistön jatkosuunnitelmista nähty olevan esteitä.	*toteutumiseksi, kaavan laatimisen yhteydessä laadittiin rantarakentamisselvitys, jonka mitoitusperusteet ovat samat kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassa. Rantamitoitustarkastelun perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavan määräykset sekä rakennusjärjestys.*
Venesatama ja venepaikat Kun Yhtyneet Paperitehtaat aikanaan myi saaret ja teetti saarelaisten venepaikat, sekä parkkipaikan sovittiin nykyisten asunrakennusten omistajien kanssa, ettei tie tai muu rakentaminen tule nykyistä sijaintiaan lähemmäksi voimalinjaa. Kaupungin edustajat olivat näissä keskusteluissa silloin mukana ja asiasta löytynee kaupungin arkistoista maininta. Katsomme, että tämä sopimusvelvoite on edelleen voimassa ja siirtynyt maa-alueen nykyiselle omistajalle Valkeakosken kaupungille. Sataman paikka: Osayleiskaavan mukainen paikka on haasteellinen sen ollessa matala ja kivikkoinen Tämä nostaa sataman perustamiskulut hyvin korkeaksi ja vaatii laajoja järvenrannan ja -pohjan muokkaustöitä ruoppauksineen. Tämä tulee varmasti edellyttämään vesilain mukaista luvan tarvetta.	*Kaavaehdotuksessa merkittävimmät tiet on osoitettu nykytilanteen mukaisesti yhdystiemerkinnällä eikä alueelle ole tulossa muuttuvaa maankäyttöä.* *Uudesta satamasta ja uimarannasta on luovuttu muuttuneiden tavoitteiden myötä. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on*

Pohjan mahdollista saastumistilannetta ei ole tutkittu osayleiskaavan yhteydessä eikä myöskään vaikutuksia ympäröivälle luonnolle ja olemassa olevalle asutukselle. Esimerkkinä joutsenet pesivät joka vuosi Herityniemessä ja käyttävät kaavaillun uimarannan sekä sataman aluetta pesintään, ruuan hankintaan, ko. alueet ovatkin siten yhtenäistä reviirialuetta joutsenille. ELY-keskus lausunnossa on kerrottu, että on syytä tutkia näiltä alueilta sedimentin mahdollinen pilaantuneisuus. Varsinkin kun tiedetään että läheinen Ulvajanlahden pohja sedimentti on voimakkaasti pilaantunutta. Veneiden, laivojen, tankkauspisteen ja/tai kelluvien asuntojen tuonti alueen matalimpaan lahteen lisäisi ympäristön pilaantumisriskiä myös järvenpohjan sataman ja venereitin syventämisen jälkeen. Samalla lahdella on ajatellun sataman välittömässä läheisyydessä kiinteä muinaisjäännös (muinaisjäännösrekisteritunnus 908010015) ja samassa matalassa lahdelmassa on suojeltuja luontotyyppejä. Alueen suurin rakennustehokkuus kelluvine asuntoineen ja niiden vaatimine väestösuojineen on osoitettu muinaisjäännöksen välittömään läheisyyteen. Myös uimapaikan sijainti (sataman vieressä) on matala ja kivikkoinen Tämä nostaa sataman perustamiskulut hyvin korkeaksi ja vaatii laajoja järvenrannan ja -pohjan muokkaustöitä ruoppauksineen. Lasten ja nuorten tietoinen tuonti uimarannalle voimalinjan alle viettämään aikaa lisää kiipeily, tavaroiden heittämisen ja esimerkiksi onkivavan noston	*osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat.*

aiheuttamaa hengenvaarallista valokaaren mahdollisuutta lapsille ja nuorille. Maanomistajat epäilevät vahvasti ammattitaitoonsa pohjautuen venevalkaman ja uimarannan sijoitusta vierekkäin sekä niiden sijoittelu on lisäksi täysin ristiriidassa osayleiskaavan esitettyjen maankäytön perusteluiden kanssa. Edellä mainitun takia maanomistajat vaativat molempien siirtoa soveltuvampaan paikkaan, venereittien varrelle tai järkevintä niin taloudellisesti, ympäristöllisesti kuin toiminnallisesti on sijoittaa tuleva sataman ja uimaranta Heikarinkärkeen, Heritynniemen pohjoispuolelle, jossa se olisi valmiiksi laivojenvesireitillä ja rannanmuodot olisivat satamalle ja uimarannalle otollisemmat. Iso- Herityssä ja Hakapirtillä on matkustajalaiturit olleet ainakin aikaisemmin siinä käytössä.	
Hulevesisuunnitelma Hulevesisuunnitelmat niin rakennusaikainen kuin lopullinen ei ota huomioon Heritynniemen etelän puolisten nykyisten kiinteistöjen vedenottokaivoja, eikä suojeltuja luontotyyppejä. Hulevedet on johdettava uusilta asuinalueilta pohjoiseen, eikä suunnitelman mukaisesti etelään olemassa olevalle rakennetulle alueelle. Purkuojan muutos hulevesisuunnitelman mukaan eteläiseen suuntaan on kohtuuton rasitus kiinteistöille ja maaomistajat pitävät hulevesisuunnitelmaa lähtökohtaisesti huonona ja siinä ei ole otettu	*Koska alueelle ei ole tulossa uutta merkittävää rakentamista, ei alueen ojia ja hulevesireittejä ole tarpeen muuttaa eikä alueelle rakenneta uusia tieyhteyksiä.*

huomioon myöskään mainittuja luontoarvoja. Purkuojat eivät ole kiinteistönomistajienammattitaitoon, nykyisten purkuojien tai luonnonmuotojen näkökulmasta oikeilla paikoilla hulevesisuunnitelmissa. Jos edellä mainitusta huolimatta hulevedet kuitenkin johdetaan ko. alueen läpi on ne ensin viivytettävä ja puhdistettava lähtöpaikassaan ja sen jälkeen johdettava putkitetusti rakennetun alueen läpi tarpeeksi kauaksi rannasta järven pohjaan. Rakennusaikana ko. hulevesien mahdollista saastumista tulee seurata säännöllisin mittauksin.	
Hiilinielulaskelma Konsultin hiilinielulaskelmassa ei ole otettu huomioon hiilinielun pienentymistä koko alueella.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Yleiskaava tukee alueen säilymistä puustoisena.*
Kustannuslaskelmat Selvityksessä ei ole tehty yleensä tehtäviä vaihtoehtoisia laskelmia vaihtoehtojen kustannusvaikutuksista mm. asukasmäärän, sataman kustannusten yms. suhteen.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta eikä merkittäviä kustannuksia kaupungille.*
Vireilletulo ja rakennus- ja toimenpidekielto Heritynniemen osayleiskaava on tullut vireille kaupunginhallituksen päätöksellä 11.5.2020. Samalla on asetettu rakennus- ja	

toimenpidekielto suunnittelualueen yksityisille mailleviideksi vuodeksi tai kunnes yleiskaava valmistuu. Koska Osallistumis- ja arviontisuunnitelmaa ei ole noudatettu on osa maanomistajista hakeneet ja saaneet rakennus ja toimenpidelupia kyseiselle rakennus- ja toimenpidekieltoalueelle. Tämä epäsuhta tulee ottaa kaavoituksen tulevissa vaiheissa huomioon, jotta lopputulos olisi maanomistajien kannalta tasapuolinen.	*Rakennus- ja toimenpidekieltoalueelle rakentaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle myönnetään poikkeaminen rakennus- ja toimenpidekiellosta.*

2.6 Herityniemen tiekunnan ja vesiosuuskunnan osakkaat, 5.1.2025

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Maanomistajat ovat keränneet palautteita Herityniementien tiekunnan ja Vesiosuuskunnan osakkailta osayleiskaavan luonnosvaiheeseen osapuolien aloitteesta. He esittelivät palautteen Valkeakosken kaupungin edustajille 10.12.2024 sekä 17.12.2024.	
Luontoselvitykset ja vaikutus luontoon Nykyisissä havainnoissa tai FCG, 2023-2024, luontoselvityksessä, ei liito-orava havaintoja ole niemen kärjessä. Vanhojen selvitysten perusteella ja	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle osoiteta*

osakkaiden mukaan havaintoja on kärjemmässäkin. Osakkaat kritisoivat lisäksi luontoselvityksen (liito-oravahavaintojen) tutkimisen ajankohtaa, sillä se on mahdollisesti tehty väärään aikaan. Luontoselvitys on tehty 11.5. ja 2.6., eikä maassa ole ollut lumipeitettä. Aiempien kaupungin tekemien luontoselvityksien, mm. lepakkoselvityksen, mukaan lepakkoja on voimalinjan eteläpuolisella alueella sekä Heritynniemen kärjessä. Keskusteluissamme kaupunki on luvannut ottaa asian puheeksi selvityksen tekijän kanssa, ja on ilmeistä, että aiemmat selvitykset ovat ristiriidassa FCG 2023-2024 selvitysten kanssa. FCG:n lintuselvityksessä ei ole tarpeeksi eroteltu missä mitäkin lintulajeja tarkemmin elää ja mitkä alueet ovat kriittisiä. Lintuselvityksissä ei myöskään otettu kantaa rakentamisaikaisiin vaikutuksiin, vaikka alueella on todettu ja nähty valkoselkätikkaa, minkä pesintäaluetta ei ole millään tavalla selvitetty. Alueella on sinivuokkoja, lehtoneidonvaippaa sekä muita arvokkaita kasvilajeja, eikä näitä ole huomioitu riittävällä tarkkuudella selvityksissä, saati peilattu rakentamisajan sekä pysyvien reittien vaikutuksia luontoon. Osayleiskaavassa ei ole peilattu aiempia luontoselvityksiä, saati otettu kaupungin omiakaan havaintoja huomioon. Näistä esimerkkinä on aiemmin todetut ja kaupungin järjestelmässä olevat liito-oravahavainnot sekä ympäristöviranomaisten lausunnot. Hulevesiselvityksien vaikutus luontoon on pintapuolinen ja osayleiskaavan selvityksien tulisikin olla paljon tarkempia, jotta niissä otettaisiin viettojen lisäksi luontoon kohdistuvat vaikutukset ja rasitukset huomioon.	*muuttuvaa maankäyttöä. Valtaosa kaava-alueesta on rajattu luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1) ja osoitettu joko V-, SL- tai MY-alueeksi, joilla tulee turvata luonnon monimuotoisuus.*

Purkuojat ja hulevesisuunnitelman mukaan osa laskuojista kulkevat arvokkaiden luontoalueiden kautta tai vaarantavat olemassa olevien kiinteistöjen juomaveden. Osakkaat pitävät hulevesisuunnitelmaa lähtökohtaisesti huonona ja siinä ei ole otettu huomioon myöskään luontoarvoja eikä purkuojien vaikutusalueilla pesiviä lajeja, kuten joutsenia. Kaavaluonnoksessa ei ole selvitetty kaavan vaikutusta luontoon ja lajeihin riittävästi. Jo nyt suunniteltujen yleiskaavan tielinjojen ja asuinkäyttöön osoitettujen alueiden alle jää uhanalaisia ja rauhoitettuja sekä luontodirektiivin suojelemia lajeja, mm. lahokaviosammaleen alue osittain tuhoutuu.	
Venesatama, venepaikat ja vesialueiden käyttö Nykyiset olemassa olevat venepaikat, laiturit ja veden syvyyden ja pohjan laatu on jätetty selvittämättä. Sataman paikka on matala ja kivikkoinen paikka, nostaen kustannuksia perustaa satama mm. erittäin suurella ruoppausmäärillä, maansiirtotöillä sekä se on historiallisesti arvokkaan alueen välittömässä läheisyydessä. Myös kaavaillun uimapaikan sijainti (sataman vieressä) on todella matalaa ja se on erittäin lähellä voimalinjoja, luoden riskin käyttäjille. Lisäksi sataman viereisessä niemessä hautaröykkiöitä, ja alueen alkuperäinen luonto tulisi vähintään säilyttää lain hengen mukaisesti ennallaan. Osakkaat epäilevät venevalkaman ja uimarannan sijoitusta vierekkäin + niiden sijoittelu on täysin ristiriidassa osayleiskaavan esitettyjen	*Uudesta satamasta ja uimarannasta on luovuttu muuttuneiden tavoitteiden myötä. Kaavaehdotuksessa venevalkama-alueena (LV) on osoitettu Vesiosuuskunnan olemassa olevat venepaikat ja pysäköintialue.*

maankäytön perusteluiden kanssa. Molemmat ovat lähellä voimalinjoja aiheuttaen riskejä. Nykyiset olemassa olevat rasitteet ja venepaikat on jätetty kaavaluonnoksessa huomioimatta. Saarten kauppaan on kuulunut venepaikka ja parkkipaikka. Kaavaluonnoksen satama-alueella on nykyisellään parkkipaikat sekä venepaikat saarien mökkien omistajille, eikä kaavassa ole otettu mitään kantaa tai tehty vaikutusarviota näihin. Mikäli kaava toteutuu, Osakkaat haluavat ympärivuotisen ja yksityisen, lukittavissa olevan, paikoitusalueen kulkuneuvoille sekä veneille että siihen kuuluvan ranta- tai laiturialueen mökeille kulkua varten. Osakkaat pitävät hulevesisuunnitelmaa lähtökohtaisesti huonona. Purkuojat eivät ole nykyisten purkuojien tai luonnonmuotojen näkökulmasta järkevillä paikoilla hulevesisuunnitelmissa. Kaavaluonnoksessa eikä selvityksissä ole selvitetty satama-alueen, laitureiden, hulevesien, saati rakentamisen vaikutusta vesistöön tai kalakantoihin. Mitään vaikutusarviointia tai riskikartoitusta ei myöskään ole tehty kaavaluonnoksessa mainittujen ruoppauksien vaikutuksista tai mahdollisien kasvaneiden venemäärien ja polttoaine- ja öljyvuotojen riskeistä. Kuten kaupungin kanssa käydyissä keskusteluissa 10.12. ja 17.12.2024 sovittiin että neuvotellaan mahdollisia tarpeellisia sopimuksia jo yleiskaavavaiheessa sekä mahdollinen maan- ja vesialueiden käyttösopimus tullaan tekemään ennen kaavan hyväksymistä.	*Koska alueelle ei ole tulossa uutta merkittävää rakentamista, ei alueen ojia ja hulevesireittejä ole tarpeen muuttaa.*

Hiilinielulaskelmat Konsultin hiilinielulaskelmassa on osakkaiden mielestä virheitä, niissä ei ole otettu huomioon hiilinielun pienentymistä koko alueella.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Yleiskaava tukee alueen säilymistä puustoisena.*

2.7 Yksityinen maanomistaja, 15.12.2024

Mielipiteen tiivistelmä	Kaavoittajan vastine
Haluan seuraavat muutokset kiinteistölläni:	
Rakentamisen aluetta laajennetaan länteen siten, että asuintaloalueen läntistä reunaviivaa jatketaan rantaan asti sekä pohjoiseen päin entiseen Herityn kantatiehen asti. Perusteluina se, että kun Heikarinkärkeen ei saa rakentaa, on se kompensoitava antamalla kantatilalle enemmän rakennusoikeutta. Nykyinen minulle annettu ranta-alue on liian kapea ja pieni asuinrakennukselle ja tarvittaville teille. Lisäksi ranta-alue on alavaa vesijättöä.	*Ehdotusvaiheessa osayleiskaavan tavoitteita muutettiin merkittävästi, eikä alueelle enää suunnitella uutta asuinaluetta. Ehdotusvaiheessa osayleiskaava päätettiin laatia osittain AKL 44 § mukaisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun toteutumiseksi, kaavan laatimisen yhteydessä laadittiin rantarakentamisselvitys, jonka mitoitusperusteet ovat samat kuin Valkeakosken rantojen osayleiskaavassa. Rantamitoitustarkastelun*

	perusteella osayleiskaavaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla rakentamista ohjaa yleiskaavan määräykset sekä rakennusjärjestys.
Lisäksi toinen rakentamisen paikka minulle Umpiaitaan kumpareelle, jolla ennen sijaitsi lato. Kumpare sijaitsee noin 70 metriä kaivosta. Tässä ranta säilytettäisiin rakentamalla vain pitkä laituri kaislikon yli.	*Olemassa olevan tilanteen mukaisesti kiinteistölle 908-410-1-105 on kaavakartalla osoitettu asuinrakennuksen rakennuspaikka ja kiinteistölle 908-410-1-104 lomarakennuksen rakennuspaikka.*
Hulevettä ei saa johdattaa Umpiaidan lahteen rehevöittämään lahtea. Lahti on matala ja Herityn kaivo on siinä.	*Koska alueelle ei ole tulossa uutta merkittävää rakentamista, ei alueen ojia ja hulevesireittejä ole tarpeen muuttaa.*
Heritynniemen tyviosassa olemassa olevia pururatoja tulisi parantaa, ei tehdä uusia.	*Kaavaehdotuksessa on osoitettu ulkoilureittimerkinnällä olemassa olevia polkuja. Uusia ulkoilureittimerkintöjä on lähinnä niemen itäosassa.*
Minulla on loma-asunnolleni Heritynniemeen kaksi tieoikeutta. Kulkuyhteys on säilytettävä myös asuintaloalueen rakentamisen aikana. Lisäksi Heritynniementieltä Heikarinkärkeen oleva tieyhteys on säilytettävä.	*Yleiskaavakartalla on osoitettu alueen pääkulkureitit yhdystiemerkinnällä. Näiden lisäksi alueella on kulkemisen sallivia ajorasitteita, jota säilyvät alueella, mutta niitä ei osoiteta yleiskaavassa.*